©2014 DAZCo, *Danesh Afarand Zistagen Co., IRAN*
ISSN: 2228-5849 *Bimonthly of Education Strategies in Medical Sciences 2014; 7(1): 51-56*

Relationship of Study Skills and Exam Preparation Method in Master Students

ARTICLE INFO

Article Type
Research Article

Authors
Dehghani GH.A.* *MSc,*
Soltanalgharaei Kh.[1] *PhD*

ABSTRACT

Aims Studying skills are one of the most important factors influencing academic achievement of students. The aim of this study was to investigate the studying skills in master students of medical sciences and its relationship with the method of exam preparation.

Methods In this descriptive cross-sectional study, 122 sophomore master students of Tabriz University of Medical Sciences were recruited via census sampling. Data collection tool was a studying skills questionnaire, containing demographic characteristics and 15 questions in three grades Likert scale in sub-skills of 'time management', 'concentration', 'note-taking in class', 'reading ability' and 'attend the test'. Data were analyzed, using SPSS 18 software and Pearson correlation coefficient, independent T, one-way ANOVA and Tukey post hoc tests.

Results The mean total score of students' study skill was 20.25±4.60. The highest mean score belonged to the domain of note-taking (4.98±1.36), and the lowest belonged to the domain of time management (2.66±1.48). The superiority of girls' scores than the boys' in the sub- skills of note- taking (p=0.009) and reading ability (p=0.003) was significant. There was a relation between the total score of study skills and GPA of the students in the sub-skills of note- taking (p=0.006) and concentration (p=0.018). No significant relationship was observed between the total score of study skill with marital status and age of the students.

Conclusion 59% of the students of Tabriz University of Medical Sciences have weak and average studying skills. The highest weakness is in time management, and the highest ability is in note-taking.

Keywords Studying Skills; Exam Preparation; Students; Master Course

*Student & Cultural Vice-Chancellor, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran
[1]Educational Sciences Department, Educational Sciences & Psychology School, Tabriz University, Tabriz, Iran

Correspondence
Address: Student & Cultural Vice-Chancellor, Tabriz University of Medical Sciences, Golgasht St., Tabriz, Iran
Phone: +984113363767
Fax: +984113355950
ali_1018@yahoo.com

Article History
Received: September 21, 2013
Accepted: November 9, 2013
ePublished: March 17, 2014

CITATION LINKS

[1] A study of under achievement in ... [2] Reading behavior in postgraduate... [3] Students familiarity with reading... [4] Learning problems rReported by college ... [5] Contributions of study skills to ... [6] Medical student's study skills and habits in Zanjan ... [7] The relationship of students' study ... [8] Influence of grade level on perceptual ... [9] Universals and specifics in learning ... [10] Guide of medical acquisition in ... [11] Using study skills and motivation ... [12] Differences in learning and strategies between ... [13] Making and normalization of the ... [14] Evaluation of study skills in licentiates degree... [15] Study styles of students, interns and ... [16] Can we influence medical students' ... [17] Exercise behavior, sleep habits and time ... [18] Assessing impact of a study skills programme on ... [19] Are today's high school graduates .. [20] Study skills in Bachelor students in the ... [21] Study habits and their relationship ... [22] Study skills and habits of the students... [23] Comparing successful and unsuccessful ... [24] Study skills in students of Gholestan ... [25] Study habits and skills of students ... [26] Study habits in students of Birjand ... [27] Study habits of surgery residents ... [28] Study habits of postgraduate students in selected ... [29] Study time management in students... [30] Relationship between assessment ... [31] Evaluation study of habits in students of ... [32] The relationship between study ... [33] The relationship between students' usage ... [34] Research on action–emotion style and ... [35] The impact of pre-entry study skills training ... [36] The effect of a learning and study skills workshop on talented students' learning and study...

ارتباط مهارت‌های مطالعه و شیوه آمادگی برای امتحان در دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد

غلامعلی دهقانی* **MSc**
معاونت دانشجویی و فرهنگی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران
خلیل سلطان‌القرائی PhD
گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

چکیده

اهداف: مهارت‌های مطالعه از عوامل تاثیرگذار بر موفقیت تحصیلی دانشجویان است. هدف این مطالعه بررسی وضعیت مهارت‌های مطالعه در دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد علوم پزشکی و ارتباط آن با نحوه آمادگی برای امتحان بود.

روش‌ها: در این مطالعه توصیفی- مقطعی، ۱۲۲ نفر از دانشجویان سال دوم کارشناسی ارشد در دانشگاه علوم پزشکی تبریز به روش سرشماری مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسش‌نامه مهارت‌های مطالعه شامل مشخصات جمعیت‌شناختی و ۱۵ سئوال در طیف سه‌درجه‌ای لیکرت در خرده‌مهارت‌های "مدیریت وقت"، "تمرکز"، "یادداشت‌برداری کلاسی"، "توانایی خواندن" و "امتحان‌دادن" بود. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS 18 و آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون، T مستقل، تحلیل واریانس یک‌طرفه و تعقیبی توکی تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: میانگین نمره کلی مهارت مطالعه دانشجویان ۴/۶۰±۲۰/۲۵ بود. بیشترین میانگین مربوط به حیطه یادداشت‌برداری (۱/۳۶±۴/۸۹) و کمترین آن مربوط به حیطه مدیریت وقت (۱/۴۸±۲/۶۶) بود. برتری نمرات دختران در خرده‌مهارت‌های یادداشت‌برداری (p=۰/۰۰۹) و توانایی خواندن (p=۰/۰۰۳) نسبت به پسران معنی‌دار بود. بین نمره کلی مهارت مطالعه و معدل کل دانشجویان در خرده مهارت‌های یادداشت‌برداری (P=۰/۰۰۶) و تمرکز (P=۰/۰۱۸) رابطه وجود داشت. بین نمره کلی مهارت مطالعه با وضعیت تاهل و همچنین سن دانشجویان، رابطه معنی‌داری مشاهده نشد.

نتیجه‌گیری: ۵۹٪ دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تبریز دارای مهارت‌های مطالعه ضعیف و متوسط هستند. بیشترین ضعف در مدیریت زمان و بیشترین توانایی در یادداشت‌برداری وجود دارد.

کلیدواژه‌ها: مهارت‌های مطالعه، آمادگی امتحان، دانشجویان، کارشناسی‌ارشد

تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۰۶/۳۱
تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۰۸/۱۹
*نویسنده مسئول: ali_1018@yahoo.com

مقدمه

بهبود و توسعه عملکرد تحصیلی فراگیران یکی از اهداف اصلی مراکز آموزشی است، عملکرد تحصیلی که اساس موفقیت و پیشرفت در هر مقطعی است متاثر از عوامل مختلفی است که یکی از این عوامل، مهارت‌های مطالعه است [۱]. خوانندگان ماهر از استراتژی‌های مختلف مطالعه آگاهی داشته و در موقعیت‌های مختلف برای اهداف گوناگون از آنها استفاده می‌کنند [۲]. هر فعالیتی در حوزه یادگیری مستلزم کسب دانش و مهارت خاصی است. خواندن و مطالعه نیز به دانش و مهارت خاصی نیازمند است که فقدان آن مشکلاتی را برای فراگیران و به ویژه دانشجویان به وجود می‌آورد. دانشجویانی که آگاهی کاملی از این شیوه‌ها دارند، متناسب با هدف مطالعه یا محتوی، موضوع و نوع مطلب از روش متناسبی استفاده می‌کنند [۳]. بسیاری از دانشجویان زمانی که وارد دانشگاه می‌شوند در مورد مهارت‌های ضروری در دانشگاه که یکی از مهم‌ترین آنها مهارت مطالعه و یادگیری است، اطلاعات کمی دارند [۴]. پیشرفت تحصیلی به دانش و کاربرد موثر مهارت‌های مطالعه بستگی دارد. دانشجویان توانمند نیز دچار مشکلات تحصیلی می‌شوند، که ممکن است به دلیل کمبود مهارت‌های مطالعه آن‌ها باشد [۵].

مطالعه و خواندن فعالیتی پیچیده است و هیچ روشی به تنهایی نمی‌تواند پاسخگوی همه موقعیت‌ها باشد. شیوه مطالعه باید از طریق انتخاب و ترکیب فنون و روش‌های مختلف خواندن برگزیده شود [۶]. بنابراین یادگیرندگان هنگام روبه‌روشدن با انواع تکالیف یادگیری، از راهبردها و روش‌های مشخصی استفاده می‌کنند [۷]. پژوهشگران مهارت‌های مطالعه را روشی برای کدگذاری، ذخیره‌سازی، نگهداری، بازگویی و استفاده از اطلاعات به روشی منطقی، موثر و کافی تعریف کرده‌اند [۸، ۹]. دانشجویانی که از تلاش خود نتیجه مطلوبی به‌دست نمی‌آورند، کسانی هستند که فکر می‌کنند می‌توانند درس‌ها را بدون مطالعه موثر فراگیرند [۱۰]. علاوه بر هوش، انگیزه، ویژگی‌های عاطفی و کیفیت آموزش، مهارت‌های مطالعه در موفقیت تحصیلی یک فرد نقش بسزایی ایفا می‌کند و برای مطالعه موثر و بازدهی بیشتر، یادگیری این مهارت‌های ویژه ضروری است [۱۱]. از طرفی، نارسایی در مهارت‌های مطالعه و یادگیری می‌تواند تمامی مزایای دیگر محیط آموزشی مطلوب و حتی قابلیت‌های هوشی و سلامت جسمی و روانی افراد را به طور منفی تحت تاثیر قرار دهد و از طرفی در صورت کارآمدی می‌تواند بسیاری از نارسایی‌های احتمالی در محیط‌های آموزشی و حتی کاستی در انگیزش تحصیلی را تعدیل یا جبران کند و یا باعث افزایش انگیزش تحصیلی شود [۱۲، ۱۳]. مهارت‌های مطالعه با کاهش خستگی، اضطراب، و با صرفه‌جویی در وقت و افزایش انگیزه دانشجویان، موجب یادگیری بهتر و پیشرفت تحصیلی آن‌ها می‌شود [۱۴] با به‌کارگیری مهارتهای مطالعه می‌توان راندمان مطالعه را بالا برد [۱۰]. افراد روش‌های مطالعاتی و یادگیری یکسانی ندارند و بر حسب شرایط، علایق و عادت‌های موجود، از شیوه‌های مختلفی استفاده می‌کنند [۱۵]، بنابراین روش مطالعه هرکس تقریباً منحصر به فرد است [۱۶].

آموزش مهارت‌ها و فنون مطالعه در مرحله ورود دانشجویان در بسیاری از دانشگاه‌ها، از جمله دانشگاه یورک، برکلی و دورتموث ضروری تشخیص داده شده است [۱۷، ۱۸]. دانشجویان با مهارت‌های مطالعه بهتر، یادگیرندگان فعالی هستند و برای کسب دانش و مهارت مسئولیت، ابتکار و پیش‌قدمی بیشتری از خود نشان می‌دهند [۵]. مطالعات نشان داده‌اند نیمی از دانشجویان بدون آمادگی لازم، ازجمله مهارت‌های کافی مطالعه به دانشگاه وارد می‌شوند و به موفقیت تحصیلی نمی‌رسند [۱۹]. پژوهش‌ها در ایران نشان داده‌اند که مهارت‌های مطالعه و یادگیری دانشجویان در حد مطلوب قرار ندارد. بیش از دو سوم دانشجویان دارای مهارت‌های مطالعه کافی نیستند [۲۰]. فقط ۸٪ دانشجویان پرستاری دارای عادت‌های مطالعه صحیح هستند [۲۱] و اکثر دانشجویان رشته پزشکی در زمینه مدیریت زمان، تمرکز حین مطالعه، سرعت مطالعه، یادداشت‌برداری، عادت‌های مطالعه و درک مطلب، عملکرد نامناسبی داشتند [۲۲]. در مقابل، دانشجویان موفق از شیوه‌های موثرتری برای مطالعه استفاده می‌کردند [۲۳]. مطالعات نشان داده‌اند که اغلب دانشجویان پزشکی دارای مهارت مطالعه ضعیف یا متوسط هستند و اصلی‌ترین مشکل آنها در زمینه مدیریت زمان است [۲۴، ۲۵].

دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته‌های علوم پزشکی (به ویژه مقطع کارشناسی ارشد) در طول تحصیل خود با تنوع و حجم بسیار زیاد مطالب درسی روبه‌رو می‌شوند که اغلب جدید و دشوار هستند؛ از این رو به یادسپردن مطالب و اطلاعات دشوار است و یادگیری آن‌ها مستلزم صرف زمان کافی در قالب یک برنامه درسی منظم است، و عدم انتخاب روش مطالعه مناسب از سوی دانشجویان، ممکن است آنها را دچار سردرگمی و یا دلزدگی از تحصیل کند و یا سبب اتلاف وقت و انرژی آن‌ها شود. بنابراین به‌کارگیری مهارت‌های مطالعه در پیشرفت تحصیلی و همچنین نحوه آماده‌شدن دانشجویان که می‌توان آن را به آمادگی در طول ترم، در زمان فرجه‌ها و در شب امتحان دسته‌بندی کرد، حائز اهمیت است. هدف این مطالعه بررسی وضعیت مهارت‌های مطالعه در دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد علوم پزشکی و ارتباط آن با نحوه آمادگی برای امتحان بود.

روش‌ها

در این مطالعه توصیفی- مقطعی، ۱۴۰ نفر از دانشجویان سال دوم کارشناسی ارشد در دانشگاه علوم پزشکی تبریز در نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۲-۹۱ به روش سرشماری وارد مطالعه شدند. در نهایت، با حذف موارد ناقص از پرسش‌نامه‌های تکمیل‌شده، ۱۲۲ پرسش‌نامه مورد بررسی قرار گرفتند.

ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسش‌نامه مهارت‌های مطالعه بود [۱۰]. قسمت اول پرسش‌نامه شامل مشخصات جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان مانند جنسیت، وضعیت تاهل، سن، معدل کل و نحوه آمادگی برای امتحان (در طول ترم، زمان فرجه‌ها یا شب امتحان) بود؛ قسمت دوم پرسش‌نامه حاوی ۱۵ سئوال با گزینه‌های "به‌ندرت" (صفر امتیاز)، "گاهی" (۱ امتیاز) و "اغلب" (۲ امتیاز) بود که ۵ خرده‌مهارت "مدیریت وقت"، "تمرکز"، "یادداشت‌برداری کلاسی"، "توانایی خواندن" و "امتحان‌دادن" را می‌سنجید. در هر یک از خرده‌مهارت‌ها ۳ پرسش وجود داشت، بنابراین دامنه نمره هر خرده‌مهارت از صفر تا ۶ و نمره کل پرسش‌نامه از صفر تا ۳۰ بود. هر خرده‌مهارت، به دسته ضعیف (۳-۰)، متوسط (۴/۵-۳/۱) و خوب (۶-۴/۶) و نمره کل نیز به ۳ دسته ضعیف (۱۵-۰)، متوسط (۲۲-۱۶) و خوب (۳۰-۲۲) تقسیم‌بندی شدند. روایی پرسش‌نامه توسط ۱۰ نفر از اساتید متخصص دانشگاه تایید شد. پایایی این ابزار در اجرای مقدماتی با همبستگی ۰/۸۲ و پس از جمع‌آوری داده‌ها با همبستگی ۰/۷۰ گزارش شده است [۲۰]. همچنین، در مطالعه اولیه با روش ضریب آلفای کرونباخ، همبستگی ۰/۷۵ به‌دست آمد.

داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS 18 و آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون (برای بررسی رابطه مهارت‌های مطالعه با سن، وضعیت تاهل و معدل)، T مستقل (برای بررسی تفاوت بین گروه‌های جنسیتی)، تحلیل واریانس یک‌طرفه (برای بررسی رابطه مهارت‌های مطالعه با نحوه آمادگی برای امتحان) و تعقیبی توکی (برای تعیین معنی‌داری تفاوت‌ها) تجزیه و تحلیل شدند.

نتایج

۷۲ نفر (۵۹/۰٪) از آزمودنی‌ها دختر و ۹۳ نفر (۷۶/۲٪) مجرد بودند. میانگین سنی آنها ۳/۲±۲۷/۳ و معدل کل ۱/۱±۱۷/۲ بود. ۶۶ نفر (۵۴/۱٪) در زمان فرجه‌ها، ۳۰ نفر (۲۴/۶٪) در شب‌های امتحان و ۲۶ نفر (۲۱/۳٪) در طول ترم برای امتحان آماده می‌شدند.

جدول ۱) توزیع فراوانی مطلق و نسبی و میانگین امتیاز هر یک از خرده‌مهارت‌های مطالعه در دانشجویان (اعداد داخل پرانتز درصد هستند)

	میانگین	ضعیف	متوسط	خوب
مدیریت وقت	۲/۶۶±۱/۴۸	۸۸ (۷۲/۱)	۱۸ (۱۴/۸)	۱۶ (۱۳/۱)
تمرکز	۳/۹۷±۱/۶۰	۴۲ (۳۴/۴)	۲۶ (۲۱/۳)	۵۴ (۴۴/۳)
یادداشت برداری	۴/۸۹±۱/۳۶	۲۰ (۱۶/۴)	۱۶ (۱۳/۱)	۸۶ (۷۰/۵)
توانایی خواندن	۴/۵۷±۱/۴۴	۲۲ (۱۸)	۲۶ (۲۱/۳)	۷۴ (۶۰/۷)
امتحان‌دادن	۴/۱۷±۱/۵۴	۳۶ (۲۹/۵)	۲۸ (۲۳)	۵۸ (۴۷/۵)
مهارت کل	۲۰/۲۵±۴/۶۰	۲۴ (۱۹/۷)	۴۸ (۳۹/۳)	۵۰ (۴۱)

میانگین نمره کلی مهارت مطالعه دانشجویان ۴/۶۰±۲۰/۲۵ بود (از ۳۰ نمره). بیشترین میانگین مربوط به حیطه یادداشت‌برداری (۴/۸۹±۱/۳۶) و کمترین آن مربوط به حیطه مدیریت وقت (۲/۶۶±۱/۴۸) بود. ۸۸ دانشجو (۷۲/۱٪) در مدیریت زمان ضعف داشتند، درحالی‌که ۸۶ دانشجو (۷۰/۵٪) در خرده‌مهارت یادداشت‌برداری نمره خوب گرفتند (جدول ۱).

در حیطه مدیریت وقت، ۴۵ نفر (۳۶/۹٪) از دانشجویان "اغلب" و ۵۲ نفر (۴۲/۶٪) "گاهی" برای مطالعه آنچه که می‌آموختند زمان زیادی صرف می‌کردند؛ ۶۲ نفر (۵۰/۸٪) "اغلب" و ۳۸ نفر (۳۱/۱٪) "گاهی" در شب امتحان ساعت‌ها به‌صورت فشرده مطالعه می‌کردند. در حیطه تمرکز، ۳۲ نفر (۲۶/۲٪) از دانشجویان "اغلب" و ۵۱ نفر (۴۱/۸٪) "گاهی" در مطالعه طولانی حواس‌شان پرت می‌شد. در حیطه یادداشت‌برداری کلاسی، ۱۵ نفر (۱۲/۳٪) از دانشجویان معتقد بودند که اغلب مطالب زیادی در امتحان می‌آید که در جزوه‌های درسی‌شان یادداشت نکرده‌اند، ۶ نفر (۴/۹٪) آنان عنوان کردند که اغلب به‌سختی می‌توانستند از یادداشت‌های کلاسی‌شان سر در بیاورند و فقط ۴ نفر (۳/۳٪) آنها بیان کردند که اغلب تصور می‌کردند که مطالب اشتباهی در جزوه‌های‌شان یادداشت کرده‌اند.

نتایج آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه بین میانگین نمره مهارت دانشجویان و متغیر زمان آمادگی برای امتحان، در زمینه حیطه‌های تمرکز (F=۷/۹۰۷ و p=۰/۰۰۱) و امتحان‌دادن (F=۷/۵۲۷ و p=۰/۰۰۱) تفاوت معنی‌داری را نشان داد (جدول ۲). نتایج آزمون تعقیبی توکی حاکی از آن بود که در تمام حیطه‌ها، دانشجویان گروه اول (مطالعه در طول ترم) نسبت به افراد گروه دوم (مطالعه در زمان فرجه امتحانی) و همچنین دانشجویان گروه دوم (مطالعه در زمان فرجه امتحانی) نسبت به افراد گروه سوم (مطالعه در شب امتحان)، وضعیت بهتری داشتند. علاوه بر این در هر دو حیطه تمرکز و امتحان‌دادن، تفاوت میانگین گروه اول با گروه سوم و همچنین تفاوت گروه دوم با گروه سوم، معنی‌دار بود (p<۰/۰۱).

جدول ۲) مقایسه میانگین مهارت‌های مطالعه دانشجویان کارشناسی‌ارشد دانشگاه علوم پزشکی تبریز در مولفه نحوه آمادگی برای امتحان براساس حیطه‌ها

طول ترم	فرجه	شب امتحان	سطح معنی‌داری
مدیریت وقت			
۲/۷۳±۱/۸۴	۲/۶۵±۱/۴۹	۲/۶۰±۱/۱۰	۰/۹۴۷
تمرکز			
۴/۵۰±۱/۲۰	۴/۱۸±۱/۵۳	۳/۰۳±۱/۷۱	۰/۰۰۱
یادداشت‌برداری			
۵/۰۸±۱/۴۶	۴/۸۸±۱/۳۷	۴/۷۷±۱/۲۷	۰/۶۹۶
توانایی‌خواندن			
۴/۸۵±۱/۱۵	۴/۶۵±۱/۵۰	۴/۱۳±۱/۵۰	۰/۱۴۴
امتحان‌دادن			
۴/۶۹±۱/۴۰	۴/۳۶±۱/۴۹	۳/۳۰±۱/۴۴	۰/۰۰۱

بین نمره کلی مهارت و معدل کل دانشجویان در خرده مهارت‌های تمرکز (p=۰/۰۱۸ و r=۰/۲۲۹) و یادداشت‌برداری (p=۰/۰۰۶ و r=۰/۲۶۴) رابطه وجود داشت. بین نمره کلی مهارت مطالعه با وضعیت تاهل و همچنین سن دانشجویان، در هیچ یک از خرده مهارت‌ها رابطه معنی‌داری مشاهده نشد.

بحث

در پژوهش حاضر، مهارت‌های مطالعه دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه علوم پزشکی تبریز و ارتباط آن با نحوه آمادگی برای امتحان مورد بررسی قرار گرفت. بر اساس یافته‌های تحقیق، ۵۹٪ دانشجویان از مهارت‌های مطالعه ضعیف و متوسط برخوردار بودند که این نتایج با یافته‌های مطالعات سایر دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران همخوانی دارد [۲۰، ۲۱، ۲۴، ۲۶].

حیطه‌های یادداشت‌برداری و مدیریت وقت به ترتیب بیشترین و کمترین میانگین مهارت مطالعه را به خود اختصاص دادند. که این یافته با نتایج پژوهش دروسیس و همکاران همسو است [۲۷]. همچنین با پژوهش‌هایی که نشان داده‌اند مشکل عمده مهارت‌های مطالعه دانشجویان در حیطه مدیریت وقت است، همخوانی دارد [۶، ۲۰، ۲۴، ۲۵، ۲۸]. بر اساس پژوهش‌ها یکی از استراتژی‌هایی که برای کاهش استرس در زمان تحصیلات دانشگاهی توصیه می‌شود، مدیریت زمان مطالعه است؛ باوجودآنکه نتایج این مطالعه نشان داد که اغلب دانشجویان در طول ترم تحصیلی برنامه مدونی برای مدیریت زمان مطالعه خود ندارند با این حال موفق به گذراندن واحدهای درسی با معدل نسبتاً خوب می‌شوند که این موضوع احتمالا ناشی از تک‌بعدی بودن ارزشیابی و توجه بیش از اندازه به نمره برگه امتحان دانشجویان است [۲۹]. حیطه تمرکز، دومین حیطه مشکل‌دار مهارت‌های مطالعه دانشجویان بود و بیشتر دانشجویان اغلب یا گاهی اوقات در مطالعه طولانی حواسشان پرت می‌شد. مطالعات بر نقش تمرکز در یادگیری تاکید دارند و نشان داده‌اند که در روش یادگیری عمیق، در مقایسه با یادگیری سطحی، نقش تمرکز حواس حین مطالعه بسیار موثر است [۳۰].

بین میانگین نمره دانشجویان پسر و دختر در حیطه‌های یادداشت‌برداری کلاسی و توانایی خواندن، تفاوت وجود داشت. میانگین عادت‌های مطالعه دختران از پسران بهتر است [۳۱]. همچنین دختران در زمینه یادداشت‌برداری وضعیت بهتری نسبت به پسران دارند [۲۶]. در برخی پژوهش‌ها میانگین نمرات دانشجویان پسر در حیطه‌های تمرکز حین مطالعه، مدیریت زمان و درک مطلب نسبت به دانشجویان دختر بالاتر است [۲۲]. همچنین پسرها در توانایی خواندن وضعیت بهتری از دخترها دارند [۳۱]؛ شاید دلیل این عدم همخوانی، تفاوت در ابزار پژوهش یا تیپ دانشگاه باشد، چرا که در دانشگاه‌های مختلف، وضعیت دانشجویان هنگام ورود به دانشگاه، رفتارهای آموزشی آنان در حین تحصیل در

دانشگاه و قابلیت‌های کسب شده آنان از محیط آموزشی دانشگاه با یکدیگر متفاوت است.

بین سن دانشجویان و مهارت‌های مطالعه آنها ارتباط وجود ندارد. با اینحال برخی از پژوهشگران معتقدند برخی از مهارت‌های مطالعه مانند یادداشت‌برداری در طول زمان بهبود می‌یابد [۲۱]. بین میانگین نمره مهارت‌های مطالعه دانشجویان و وضعیت تاهل آنها تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد، این نتیجه می‌تواند به دلیل کم‌بودن افراد متاهل نسبت به افراد مجرد در این مطالعه باشد. اما در مطالعه *نوریان* و همکاران، دانشجویان مجرد در حیطه‌های سرعت مطالعه، یادداشت‌برداری و درک مطلب به طور معنی‌داری از متاهلین بهتر بودند [۲۲].

بین نمره مهارت دانشجویان و معدل تحصیلی آنها در زمینه حیطه‌های تمرکز و یادداشت‌برداری رابطه مثبت و ضعیفی مشاهده شد. که با بسیاری از پژوهش‌ها همسو است [۱۳، ۲۱، ۲۴، ۲۶، ۳۴-۳۲]. پیشرفت تحصیلی و دستیابی به هدف‌های آموزشی مستلزم وجود عوامل متعددی است که یکی از این عوامل بدون تردید مهارت‌های مطالعه افراد است. بدیهی است که با بهبود روش مطالعه افراد، میزان به یادسپاری و یادآوری آنها نیز بهبود یافته و با ارتقا و بهبود این ۲ مهارت، عملکرد تحصیلی آنها نیز تقویت می‌شود.

از آنجایی که شیوه مطالعه دانشجویان بر عملکرد آموزشی و در نهایت آینده شغلی و تحصیلی آنها تاثیر قطعی دارد، بنابراین توجه به مهارت‌های مطالعه دانشجویان امری ضروری است. با توجه به اهمیت مهارت‌های مطالعه در فرآیند یادگیری، شرایط موجود نمی‌تواند وضعیت ایده‌آلی برای دانشجویان باشد و به نظر می‌رسد که امکانات و آموزش‌های لازم برای ارتقای مهارت‌های مطالعه در آنها فراهم نشده است. مهارت‌های مطالعه قابل آموزش و فراگیری هستند و فراهم‌نمودن زمینه‌های مطالعاتی در حیطه مهارت‌های مطالعه، تشویق دانشجویان به نگرش علمی به شیوه‌های مطالعه، آموزش مهارت‌های مطالعه در حد آموزش کارگاهی و ارایه درس مهارت‌های مطالعه در حد یک واحد درسی در ابتدای ورود به دانشگاه می‌تواند از گام‌های موثر در این راستا است. بنابراین توصیه می‌شود در بدو ورود دانشجویان، از طرف دانشگاه کلاس‌ها و کارگاه‌های آموزشی برنامه‌ریزی شده و مدون برای افزایش مهارت‌های مطالعه دانشجویان تشکیل شود. *فرگی* و همکاران نشان داده‌اند که برگزاری کارگاه مهارت‌های مطالعه بین دانشجویان جدیدالورود پرستاری، مامایی، مددکاری اجتماعی و رادیولوژی باعث افزایش آمادگی آنها برای تحصیل در دانشگاه و همچنین بهبود عملکرد تحصیلی آنان می‌شود [۳۵]. نتایج مطالعه *عبدخدایی* و همکاران از تاثیر آموزش مهارت‌های مطالعه بر افزایش انگیزش دانشجویان حکایت دارد [۱۳]. *حقانی* و *خدیوزاده* نشان می‌دهند که آموزش کارگاهی بر افزایش مهارت‌های مطالعه و یادگیری دانشجویان موثر است [۳۶].

پژوهش حاضر محدود به بررسی دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه علوم پزشکی تبریز است. از آنجا که ابزارهای متفاوت و تیپ‌های شخصیتی مربوط به هر رشته ممکن است بر نتایج پژوهش‌ها تاثیرگذار باشد، پیشنهاد می‌شود که مطالعات مشابه در سطح کل دانشجویان علوم پزشکی کشور انجام شود.

نتیجه‌گیری

۵۹٪ دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تبریز دارای مهارت‌های مطالعه ضعیف و متوسط هستند. بیشترین ضعف در مدیریت زمان و بیشترین توانایی در یادداشت‌برداری وجود دارد.

تشکر و قدردانی: شایسته است از همکاری صمیمانه کلیه دانشجویان شرکت‌کننده در این پژوهش و همچنین همکاران گرامی که در انجام این پژوهش ما را یاری نمودند، تشکر و قدردانی نماییم.

تاییدیه اخلاقی: موردی توسط نویسندگان عنوان نشده است.

تعارض منافع: موردی توسط نویسندگان عنوان نشده است.

منابع مالی: موردی توسط نویسندگان عنوان نشده است.

منابع

1- Sirohi V. A study of under achievement in relation to study habits and attitudes. J Ind Educ. 2004;30(1):14-9.
2- Naderi F, Shabani A, Abedi MR. Reading behavior in postgraduate students of Isfahan University in digital environment in base demographic elements. J Acad Librariansh Inf Res. 2010;44(1):51-72. [Persian]
3- Ashrafi Rizi H, Kazempour Z. Students familiarity with reading methods: A literature review. Ketabmah-e Kolliyat 2009;12(11):70-3. [Persian]
4- Rachal KC, Daigle SH, Rachal WS. Learning problems rReported by college students: are they using learning strategies? J Instruct Psychol. 2007;34(4):191-9.
5- Gettinger M, Seibert JK. Contributions of study skills to academic competence. SPR. 2002;31(3):350-65.
6- Nourian AA, Mousavinasab N, Fahri A, Mohammadzadeh A. Medical student's study skills and habits in Zanjan University of Medical Sciences. Iranian J Med Educ. 2006;6(1):101-7. [Persian]
7- Khadivzade T, Seif AA, Valayi N. The relationship of students' study strategies with their personal characteristics and academic background. Iranian J Med Educ. 2004;4(2):53-61. [Persian]

8- Chen ML. Influence of grade level on perceptual learning style preferences and language learning strategies of Taiwanese English as a foreign language learner. Learn Individ Differ. 2009;19(2):304-8.
9- Chiu MM, Chow BWY, Mcbride-Chang C. Universals and specifics in learning strategies: Explaining adolescent mathematics, science, and reading achievement across 34 countries. Learn Individ Differ. 2007;17(4):344-65.
10- Nikzad M. Guide of medical acquisition in Iran. 2nd ed. Tehran: Ministry of health and medical education; 2005. [Persian]
11- Macnamara D, Penner K. Using study skills and motivation predict academic success. J Res Math Educ. 2006; 21(1):33-46.
12- Yip MC. Differences in learning and strategies between high and low achieving university student. Educ Psychol. 2007;27(5):597-606.
13- Abdkhodai MS, Seif A, Karimi Y, Biabangard E. Making and normalization of the academic motivation scale in the male high school students in Mashhad and the effect of instruction of the study skills on the motivation. Studies Educ Psychol. 2008;18(1):5-20. [Persian]
14- Hoseini M, Ahmadiye M, Abbasi M, Eslami SH. Evaluation of study skills in licentiates degree students of hygiene faculty of Yazd. EDC. 2006;5(1):88-93. [Persian]
15- Mardanian F, Kazeroni zade M. Study styles of students, interns and residents of obstetrics and gynecology in Shahid Beheshti hospital in Isfahan. Iranian J Med Educ. 203;3(2):73-7. [Persian]
16- Reid WA, Duvall E, Evans P. Can we influence medical students' approaches to learning? Med Teach. 2006;27(5):401-7.
17- Nieradko B, Borzecki A. Exercise behavior, sleep habits and time management among students of the Medical University of Lublin. Ann Univ Mariae Curie Sklodowska Med. 2003;58(1):358-61.
18- Bailey P, Derbyshire J, Harding A, Middleton A, Rayson K, Syson L. Assessing impact of a study skills programme on the academic development of nursing diploma students at Northumbria University, UK. Health Info Librari J. 2007;24 (Suppl 1):77-85.
19- Haycock K, Huang S. Are today's high school graduates ready?. Thinking K-16. 2001;5(1):3-17.
20- Hosseini SMH, Ahmadieh MH, Abbasi Shavazi M, Eslami Farsani SH. Study skills in Bachelor students in the school of public health Yazd, 2006. Strides Dev Med Educ. 2008;5(2):88-93. [Persian]
21- Fereidouni Moghadam M, Cheraghian B. Study habits and their relationship with academic performance among students of Abadan school of nursing. Strides Dev Med Educ. 2009;6(1):21-8. [Persian]
22- Nourian A, Shah Mohammadi F, Mousavi Nasab SN, Nourian A. Study skills and habits of the students in Tehran Islamic Azad University of Medical Sciences in the academic year 2008-2009. Strides Dev Med Educ. 2010;7(2):104-11. [Persian]
23- Aminian AH, Ghomizadeh A.Comparing successful and unsuccessful students with respect to studding methods in Yazd. J Med Educ Dev Center. 2007;2(1):8-14. [Persian]
24- Badeleh MT, Charkazi A, Asayesh H, Ahmadi AR, Hossaini SA. Study skills in students of Gholestan University of Medical Sciences are a forgotten need. Health Sys Res. 2012;8(4):643-9. [Persian]
25- Abazari Z, Rigi T. Study habits and skills of students in Zahedan University of Medical Sciences, Iran. Health Inf Manag. 2013;9(6):848-61. [Persian]
26- Torshizi M, Varasteh S, Poor Rezaei Z, Fasihi R. Study habits in students of Birjand University of Medical Sciences. Iranian Med Educ. 2013;12(11):866-76. [Persian]
27- Derossis AM, Da Rosa D, Schwartz A, Hauge LS, Bordage G. Study habits of surgery residents and performance on American board of surgery in-Training examinations. Am J Sur 2004;188(3):230-6.
28- Igun SE, Adogbeji OB. Study habits of postgraduate students in selected Nigerian universities. Lib Philos Prac. 2007;5(2):17-27.
29- Ravari A, Alhani F, Anoushe M, Mirzaee T. Study time management in students of Kerman University of Medical Sciences. Iranian South Med J. 2008;11(1):76-84. [Persian]
30- Reid WA, Duvall E, Evans P. Relationship between assessment results and approaches to learning and studying in year two medical students. Med Educ. 2007;41(8):754-62.
31- Koushan M, Heidari A. Evaluation study of habits in students of Medical School Sciences Sabzevar. J Sabzevar Med Sci. 2007;13(4): 185-9. [Persian]
32- Hassanbeigi A, Askari J, Nakhjavani M, Shirkhoda S, Barzegar K, Mozayyan MR, et al. The relationship between study skills and academic performance of university students. Procedia Soc Behav Sci. 2011;30(1):1416-24. [Persian]
33- Abdekhodae MS, Ghafari A. The relationship between students' usage of study and learning strategies and their academic achievement. Stud Educ Psychol. 2011; 11(2): 211-26. [Persian]
34- De La Fuente J, Cardelle-Elawar M. Research on action–emotion style and study habits: Effects of individual differences on learning and academic performance of undergraduate students. Learn Individ Differ. 2009;19(4):567-76.
35- Fergy S, Heatley S, Morgan G, Hodgson D. The impact of pre-entry study skills training programmes on students' first year experience in health and social care programes. Nurse Educ Pract. 2008;8(1):20-30.
36- Haghani F, Khadivzadeh T. The effect of a learning and study skills workshop on talented students' learning and study strategies in Isfahan University of Medical Sciences. Iranian J Med Educ. 2009;9(1):31-40. [Persian]